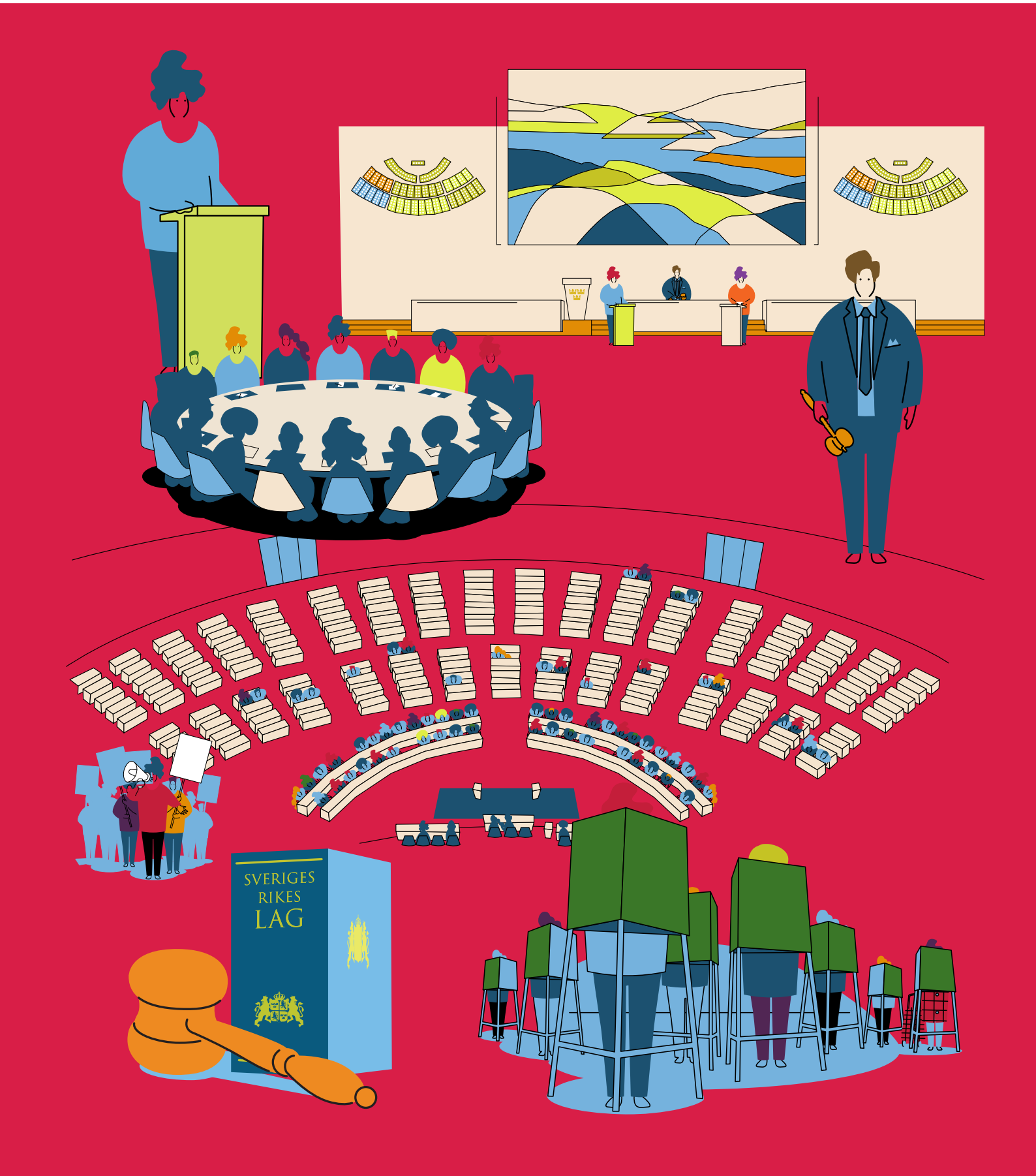
SVERIGES RIKSDAG

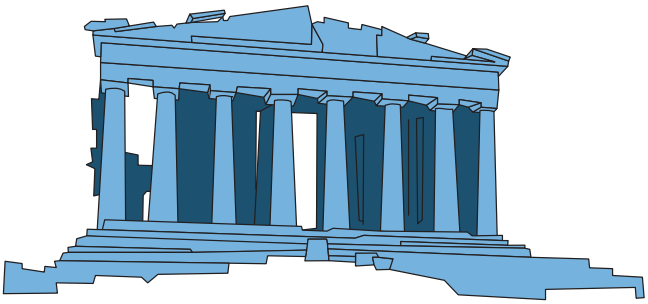
Riksdagen – en kort vägledning

Folket bestämmer

Sverige är en demokrati. Det innebär att folket får vara med och bestämma hur Sverige ska styras.

Alla kan inte vara med och bestämma om allting. Därför väljer vi representanter som ska fatta beslut. I Sverige väljer vi vart fjärde år 349 ledamöter till riksdagen. De ska besluta om lagar som gäller för hela samhället. Mycket som är självklart i en demokrati är omöjligt i en diktatur. I en demokrati får vi fritt säga vad vi tycker och tänker.

Det var i Grekland som demokratin började utvecklas. Ordet demokrati betyder att folket får vara med och bestämma.

Sverige blev en demokrati först när både kvinnor och män fick rösträtt 1921.

I demokratier är det vanligt med demonstrationer. Många demonstrerar för att de vill förändra något i samhället.

Grunden för vår demokrati

I Sverige har vi fyra grundlagar. Det är viktiga regler för hur samhället ska styras.

Regeringsformen

Regeringsformen är vår viktigaste grundlag. Den beskriver våra demokratiska rättigheter, till exempel att det är förbjudet med dödsstraff, och hur landet ska styras. I regeringsformen står det att all makt utgår från folket och att riksdagen är folkets främsta företrädare.

Tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen

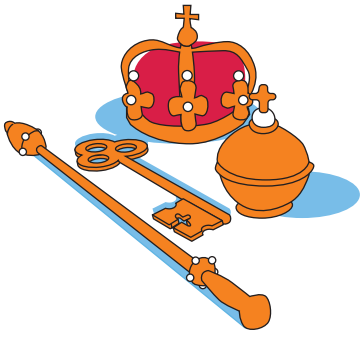
Två grundlagar handlar om rätten att uttrycka sig fritt. När det gäller tidningar och böcker finns tryckfrihetsförordningen. För radio, tv och webbsändningar har vi yttrandefrihetsgrundlagen.

Chefredaktören bestämmer vad som ska stå i en tidning, inte politikerna. Tidningar, radio och tv har en viktig uppgift att granska människor med makt, till exempel politiker.

Successionsordningen

Förr i tiden bestämde kungen mycket. I dag har kungen eller drottningen ingen politisk makt, men är en symbol för Sverige. Kungen och drottningen ärver sitt uppdrag. Så ska det vara enligt grundlagen successionsordningen.

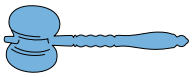
Riksdagen i samhället

Riksdagen är en av flera aktörer som har makt att påverka våra liv.

Innan ett beslut ska fattas är det ett samspel mellan de folkvalda, medborgarna, intresseorganisationer, experter och andra. I en demokrati har folket den yttersta makten. En demokrati bygger på medborgare som är samhällsengagerade och som känner ansvar för demokratin.

Myndigheter genomför det som politikerna har bestämt.

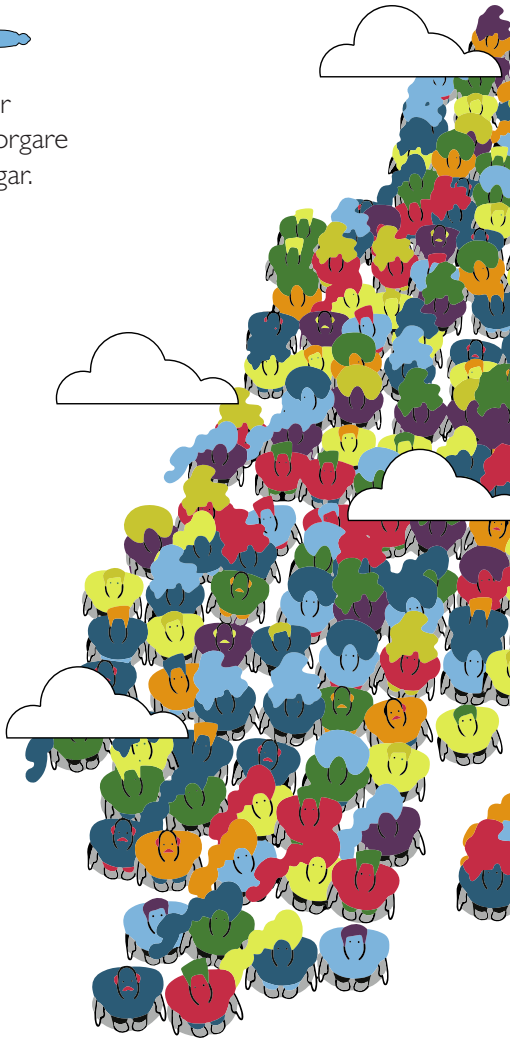
Domstolarna löser tvister mellan medborgare och dömer brottslingar.

Företagen tillverkar och säljer produkter och tjänster som behövs i samhället. De har en viktig roll som arbetsgivare för en stor del av folket.

Intresseorganisationer samlar människor som gemensamt kämpar för eller intresserar sig för vissa frågor, till exempel naturskydd, mänskliga rättigheter och miljön.

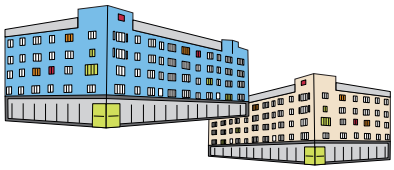

Forskare och experter har unika kunskaper som också ger dem makt över hur övriga delar av samhället uppfattar världen.

Massmedier och journalister påverkar våra kunskaper om världen och bestämmer ofta vilka aktuella frågor som diskuteras i samhället.

Sveriges 290 kommuner och 21 regioner har rätt att fatta beslut om många frågor på lokal nivå, till exempel skolorna, äldreomsorgen och sjukvården.

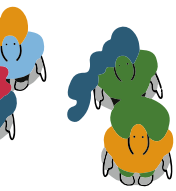
Europaparlamentet och ministerrådet kan inom många områden stifta lagar som direkt påverkar alla svenska medborgare.

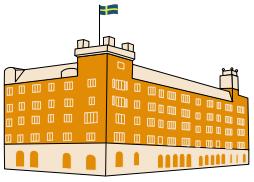

Folket har den yttersta makten i demokratin. Du, jag och alla andra människor i Sverige påverkar samhället i många olika roller: som väljare, konsumenter, löntagare, medlemmar i föreningar, som elever och inte minst: som medmänniskor och vänner.

Riksdagen är folkets främsta företrädare. 349 folkvalda ledamöter från de partier som valts in i riksdagen stiftar lagar, beslutar om skatter och bestämmer på nationell nivå om Sveriges politik.

Regeringen styr landet genom att lägga fram förslag till riksdagen och genomföra riksdagens beslut.

Partierna utser valbara kandidater och utformar politiska program.

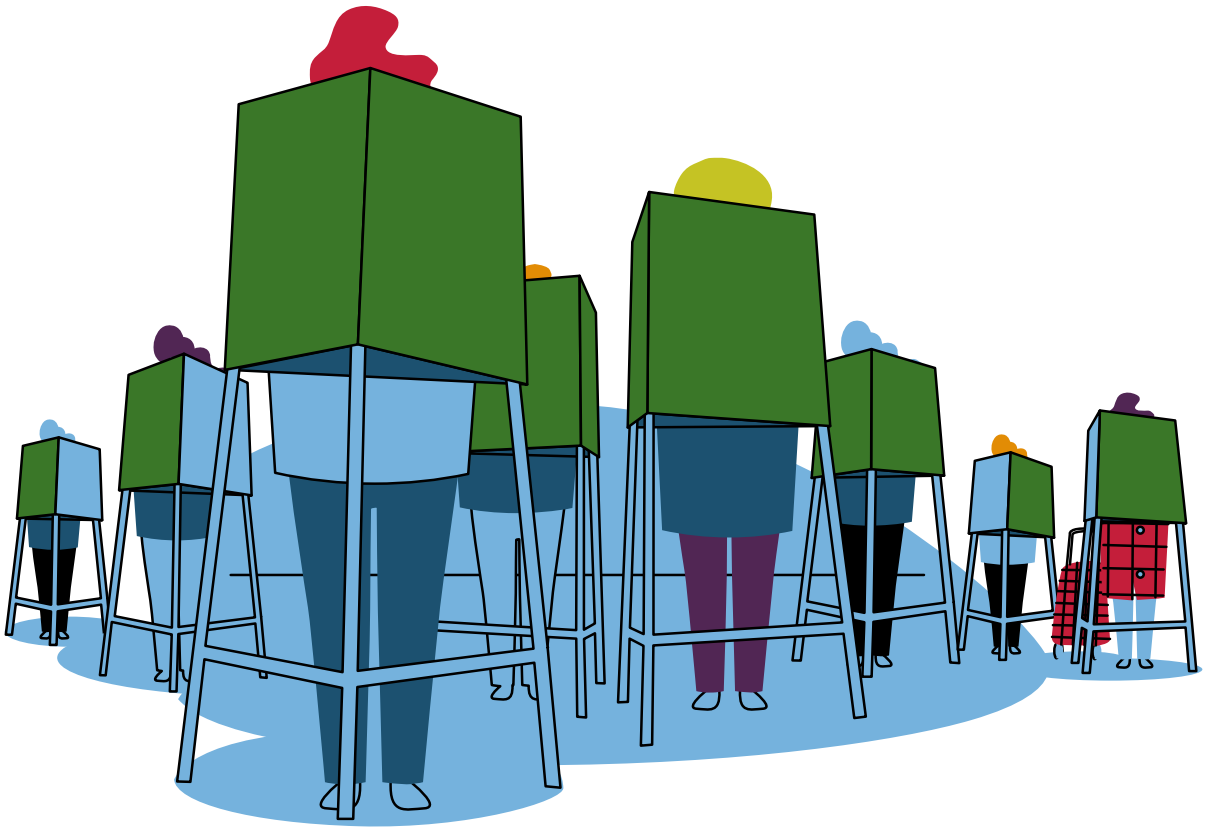
Valet till riksdagen

Vart fjärde år är det val. Då bestämmer folket vilka 349 ledamöter som ska ta plats i riksdagen.

Är du 18 år och svensk medborgare har du rösträtt i riksdagsvalet. Då kan du rösta på ett parti som ställer upp i riksdagsvalet. Partierna har program där det står vad de vill göra för samhället. Om du har en favoritpolitiker kan du kryssa för honom eller henne och ge kandidaten en större chans att komma in i riksdagen.

VISSTE DU ATT ...

8 051 355 personer hade möjlighet att rösta i riksdagsvalet 2026. Valdeltagandet blev 84,9 %.

Man kan rösta i vallokalen eller per post. För att ingen ska veta hur en person röstar finns det skärmar att rösta bakom. Kuvertet med valsedeln ges till valförrättaren som kontrollerar att man bara har röstat en gång.

Partierna i riksdagen

För att kunna bli invald i riksdagen måste man vara 18 år, svensk medborgare och medlem i ett parti.

När valet är över räknas rösterna. Då står det klart vilka partier som kommit in i riksdagen. Ett parti måste få över 4 % av rösterna i landet för att komma in i riksdagen. Den spärren finns för att det inte ska bli för många små partier i riksdagen som gör det svårt att fatta beslut. De partier som får flest röster i riksdagsvalet får också flest mandat i riksdagen. En plats för en ledamot i riksdagen kallas ett mandat. Partierna kan samarbeta med varandra för att få majoritet och på så sätt få igenom sina förslag.

VISSTE DU ATT ...

187 riksdagsledamöter är män (53,6 %) och 162 kvinnor (46,4 %).

Den yngsta ledamoten är född 2004. Den äldsta är född 1947.

Så här många riksdagsplatser fick varje parti i valet 2026:

Socialdemokraterna	99
Moderaterna	70
Sverigedemokraterna	62
Vänsterpartiet	30
Centerpartiet	25
Kristdemokraterna	22
Miljöpartiet	22
Liberalerna	19
	349

Riksdag och regering

Regeringen måste accepteras av riksdagen. Det innebär konkret att en majoritet av ledamöterna inte röstar mot regeringen.

Det parti eller de partier som vill samarbeta och som har flest ledamöter i riksdagen kan bilda regering. Det börjar med att riksdagen samlas och väljer statsminister, regeringens chef. Statsministern väljer sedan ut vilka som ska sitta i regeringen. Dessa personer kallas ministrar och får ansvar för olika avdelningar i regeringen som kallas departement.

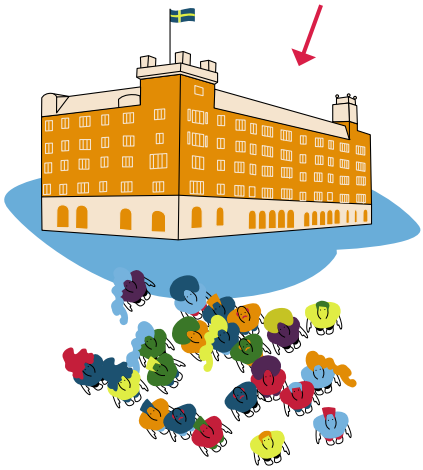
VISSTE DU ATT ...

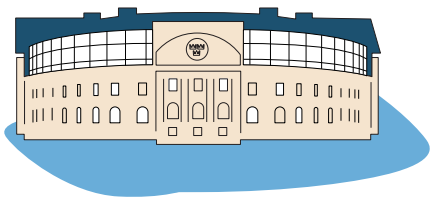
Regeringen lägger fram förslag på nya lagar till riksdagen. Förslagen kallas för propositioner.

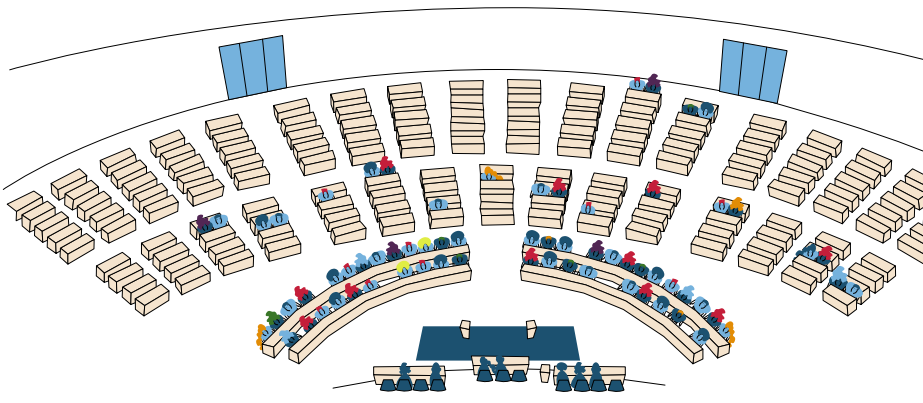
Riksdagen fattar beslut om förslagen som regeringen lagt fram.

I Rosenbad arbetar statsministern och där hålls även regeringens presskonferenser.

I Riksdagshuset arbetar riksdagens 349 ledamöter.

Regeringen och riksdagen delar på ansvaret att styra och besluta i Sverige. De sitter i olika byggnader nära varandra.

Vad gör riksdagen?

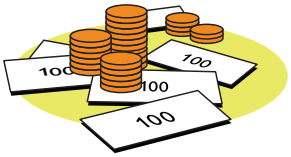
Riksdagen har olika uppgifter. De handlar om lagar, pengar, kontroll, EU och utrikespolitik.

Beslutar om lagar

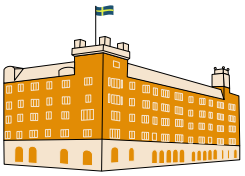
Riksdagen beslutar om lagar. En lag är en regel som bestämmer vad som är tillåtet att göra. Lagar är också ett sätt att förändra samhället. Lagarna finns samlade i den tjocka lagboken.

Bestämmer om statens pengar

Statens inkomster och utgifter kallas för statsbudget. Regeringen föreslår hur pengarna ska användas, men det är riksdagen som till sist ska fatta beslutet.
I budgeten står det till exempel hur mycket pengar som ska gå till polisen. Riksdagen beslutar också om olika skatter.

Kontrollerar regeringens arbete

Alla som har makt måste kunna kontrolleras. Regeringen har stor makt, därför finns det olika sätt att kontrollera den. Ledamöterna i riksdagen kan ställa frågor till ministrarna i regeringen. Om riksdagen är missnöjd med regeringens arbete kan en majoritet av ledamöterna tvinga regeringen att avgå.

Sverige och EU

Sverige är medlem i EU och måste följa de lagar och regler som beslutas där. När ett beslut fattas i EU är Sveriges regering och riksdag med och påverkar.

Utrikespolitiken

Regeringen och riksdagen beslutar tillsammans om den svenska utrikespolitiken. Det kan handla om att skicka svenska trupper utomlands för att bevara freden.

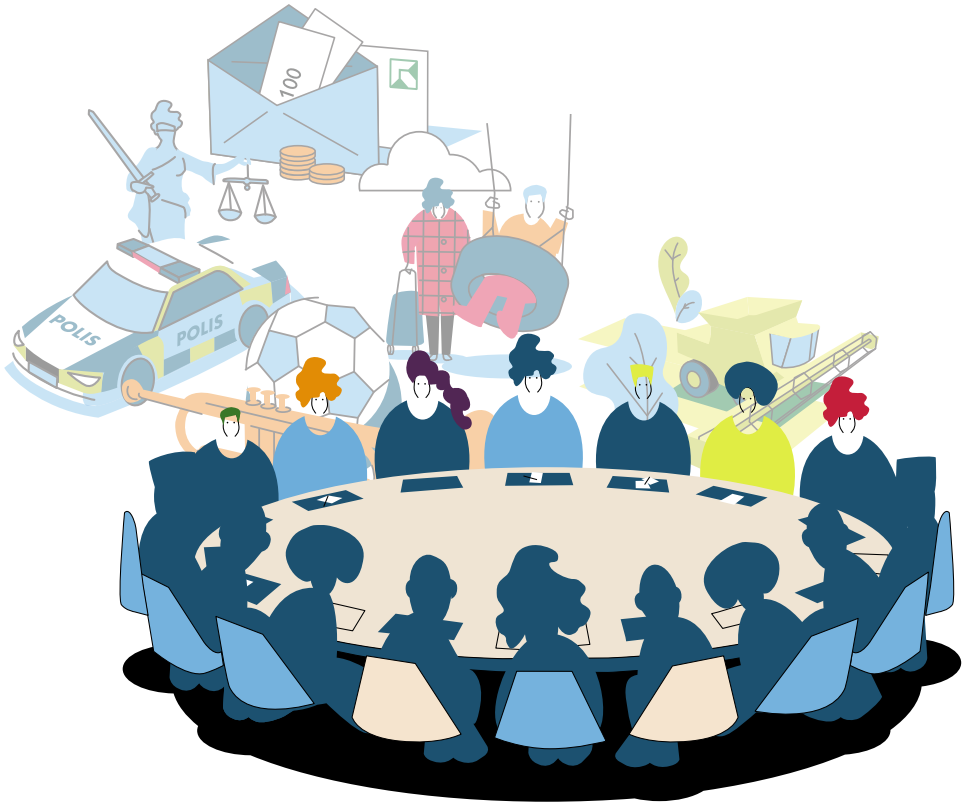
Vad gör utskotten?

Varje riksdagsledamot kan inte jobba med alla frågor samtidigt. Därför delar ledamöterna in sig i 15 arbetsgrupper som kallas utskott.

Varje utskott har hand om ett visst ämnesområde. Ett utskott fungerar ungefär som en miniriksdag där 17 ledamöter från riksdagens partier arbetar. Ett större parti har fler utskottsplatser än ett mindre. I utskotten förbereds förslagen som riksdagen sedan ska besluta om.

VISSTE DU ATT ...

Utskotten följer och tar ställning till EU-frågor inom sina ämnesområden.

I utskotten för ledamöterna fram sina synpunkter på förslagen och kommer fram till vad majoriteten tycker. Utskottens möten är inte öppna för allmänheten.

Här kan du se vilka områden utskotten ansvarar för:

Arbetsmarknads-utskottet: arbets-marknadspolitik, jämställdhet och integration.

Civilutskottet: äktenskap, konsu-ment- och bostads-politik.

Finansutskottet: statens budget och ekonomisk politik.

Försvarsutskottet: försvaret, räddnings-tjänsten och samhäl-lets säkerhet.

Justitieutskottet: domstolar, polisen och fängelser.

Konstitutions-utskottet: granskning av regeringen, grund-lagar och lagar om radio och tv.

Kulturutskottet: kultur, ungdomar och idrott.

Miljö- och jordbruksutskottet: jordbruk, skogen, jakt och fiske.

Näringsutskottet: industri, handel och energipolitik.

Skatteutskottet: skatter, konkurser och folkbokföring.

Socialförsäkrings-utskottet: bidrag, pensioner och invandring.

Socialutskottet: omsorg om barn och ungdomar, äldre och funktionshindrade samt hälsopolitik.

Trafikutskottet: vägtrafik, järnvägar, flygtrafik och IT.

Utbildningsutskottet: förskola, skola och universitet.

Utrikesutskottet: relationer med andra stater och bistånd till andra länder.

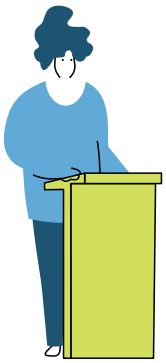
Debatt och beslut i kammaren

I kammaren debatterar och beslutar ledamöterna om frågor som rör hela samhället. Alla debatter är öppna för allmänheten.

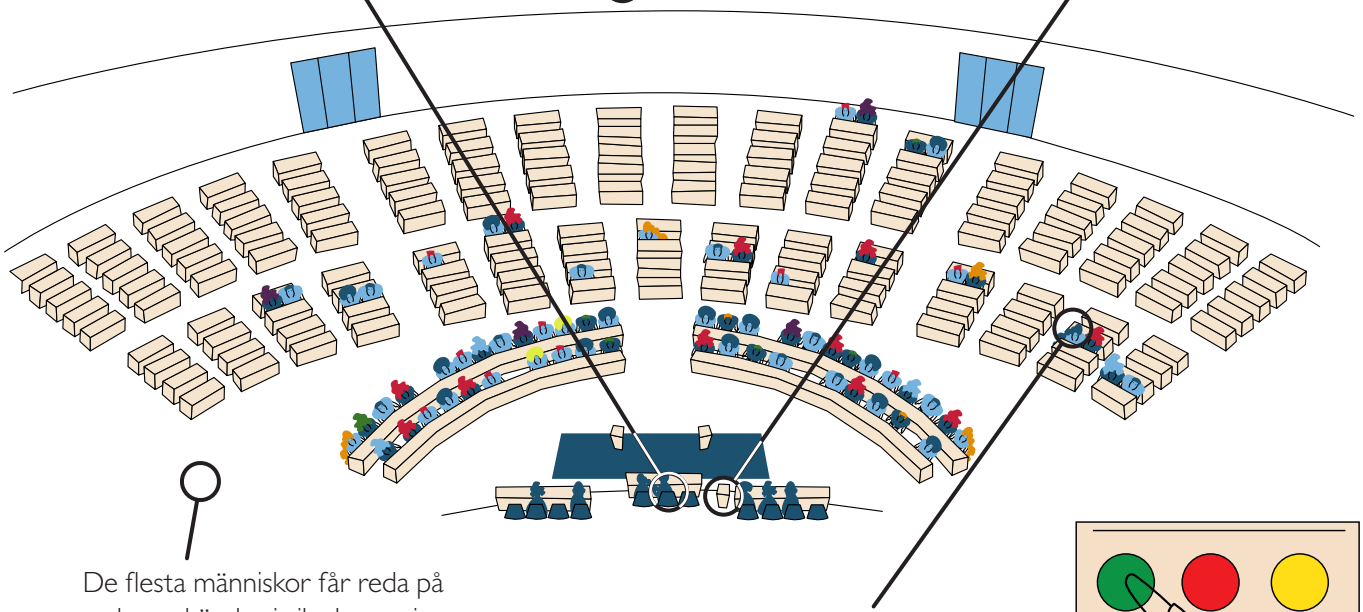

Talmannen och de vice talmännen leder riksdagens och kammarens arbete. Som talman måste man vara opartisk och inte favorisera något parti.

I talarstolen för ledamöterna fram sina åsikter. Allt som sägs i kammaren skrivs ned i protokoll som snabbt läggs ut på riksdagens webbplats.

Alla får lyssna på debatterna. Då sitter man på åhörarläktaren.

De flesta människor får reda på vad som händer i riksdagen via medierna. Det ska vara enkelt för journalisterna att bevaka riksdagen. I Riksdagshuset finns arbetsrum, låneplatser och studior för press, radio och tv. Från balkongen och pressläktaren kan fotografer ta bilder och filma debatterna.

Varje riksdagsledamot har en egen plats med namnskylt. Under omröstningen sitter ledamöterna på sina bestämda platser, men annars får de sitta var de vill.

I sina bänkar har ledamöterna knappar för att rösta. Grön knapp för ja, röd för nej och gul för att avstå ifrån att rösta.

Från förslag till lag

Regering och riksdag har ansvaret för att ta fram nya lagar. Politiker, organisationer, medier, företag och allmänhet har rätt att uttrycka sin åsikt om förslaget. Så här kan det gå till när en lag stiftas:

1. Regeringen
De flesta nya lagar börjar med ett förslag från regeringen, en proposition.

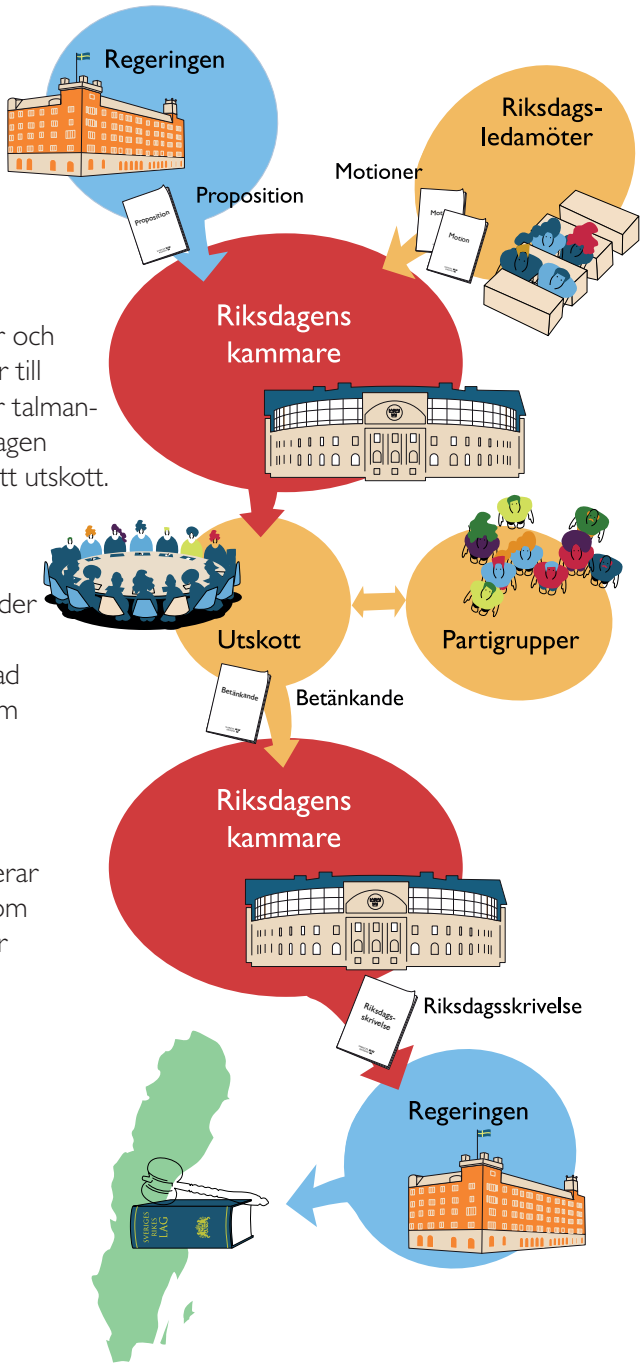
2. Riksdagsledamöter
Riksdagsledamöter kan också lämna förslag som kallas motioner. Motionerna är ofta motförslag till regeringens propositioner.

3. Riksdagens kammare
När propositioner och motioner kommer till kammaren så talar talmannen om det. Förslagen skickas sedan till ett utskott.

4. Utskott
Utskottet förbereder och skriver ett betänkande om vad utskottet tycker om lagförslaget.

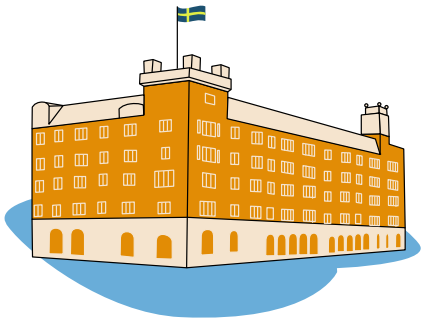
5. Partigrupper
Partierna i riksdagen diskuterar förslaget i sina partigrupper och bestämmer vad man ska tycka om förslaget.

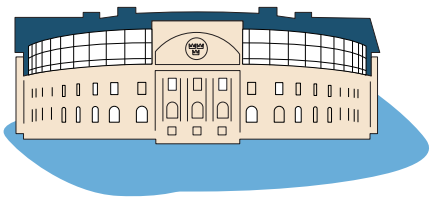
6. Riksdagen
Riksdagen debatterar och fattar beslut om den nya lagen eller lagändringen i kammaren.

7. Regeringen
Regeringen får veta vad riksdagen har beslutat om i en iksdagsskrivelse. Sedan ska regeringen se till att beslutet träder i kraft.

Kan du detta?

1. Vad är detta för byggnader och vilka jobbar där?

2. Dra ett streck mellan symbolerna och namnen på partierna i riksdagen.

Socialdemokraterna (S)
Moderaterna (M)
Sverigedemokraterna (SD)
Vänsterpartiet (V)
Centerpartiet (C)
Kristdemokraterna (KD)
Miljöpartiet (MP)
Liberalerna (L)

3. Vad kallas riksdagens utskott som jobbar med frågor om polis och brottslighet?

4. Dra ett streck mellan grundlagarna och det som de handlar om.

Yttrandefrihetsgrundlagen

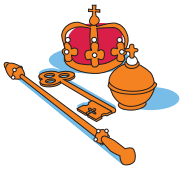

Våra demokratiska rättigheter och hur landet ska styras.

Rätten att uttrycka sig fritt i tidningar och böcker.

Regeringsformen

Rätten att uttrycka sig fritt i radio, tv och webbsändningar.

Bestämmer tronföljden i Sverige.

Successionsordningen

Tryckfrihetsförordningen

Gå in på www.riksdagen.se och ta reda på:

5. hur du kontaktar en riksdagsledamot.

_____

_____

6. om riksdagen har fattat några beslut den senaste veckan.

_____

_____

_____

Den här broschyren ska ge en inblick i hur riksdagen fungerar. Berätta för en kompis genom att använda de här orden vad du vet om riksdagen.

Demokrati • Grundlag • Medborgare
Riksdagsval • Ledamöter • Talman • Partier
Majoritet • Minoritet • Regering • Statsminister
Ministrar • Proposition • Motion • Utskott
Kammaren • Röstning • Lag

Vill du veta mer?

Kunskap är makt. I den här broschyren har du lärt dig mer om hur riksdagen arbetar. Vill du veta mer så har riksdagen massor av informationskällor att hämta kunskap ur.

www.riksdagen.se – navet till kunskap om riksdagen

Vill du göra ett studiebesök i Riksdagshuset? Leta fram de senaste besluten om skolan? Hitta e-postadresser till dina riksdagsledamöter? Det här och väldigt mycket annat finns det information om på riksdagens webbplats.

Vi har en särskild avdelning som heter Lärare och som vänder sig till dig som undervisar i samhällskunskap. Där presenterar vi hela vårt pedagogiska sortiment som du dessutom enkelt kan boka, beställa och ladda ned. Så får du lite mer hjälp att göra riksdagen begripligare och intressantare.

riksdagsinformation@riksdagen.se och 020-349 000 – ger dig svaren

Jag hittar inte beslutet! Vem kontaktar jag? Hur kollar jag den senaste ändringen i grundlagen? Vi svarar på dina frågor om riksdagen, stora som små. Riksdagsinformation svarar även på frågor om riksdagen och EU.

Producerad av Riksdagsförvaltningen, kommunikationsavdelningen. **Illustrationer:** Riksdagsförvaltningen. **Tryck:** Elanders, november 2026.

SVERIGES RIKSDAG

www.riksdagen.se • SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Riksdagens växel: 08-786 40 00